

ऋणनिर्देश

"कोल्हापूर जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती/जमातीच्या कल्याणासाठी शासकीय विकास महामंडळाची भूमिका व कार्य : एक व्यष्टी अध्ययन" हा लघु शोधप्रबंध पूर्ण करण्यासाठी मला प्रत्यक्ष तसेच अप्रत्यक्ष रूपात ज्यांचे ज्यांचे सहकार्य लाभले त्या सर्व हितचिंतकांचे आभार मानून कृतज्ञता प्रकट करणे मी माझे परम कर्तव्य समजते.

सदर शोधप्रबंधासाठी डॉ. लक्ष्मीनारायण तारोडी, प्राध्यापक राज्यशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले आहे. त्यासाठी मी त्यांची मनःपूर्वक आभारी आहे.

या शोधप्रबंधासाठी डॉ. अशोक चौसाळकर, प्राध्यापक व विभाग प्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग तसेच डॉ. के. के. कावळेकर, डॉ. वासंती रासम, सौ. भारती पाटील या सर्वांचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले. त्या सर्वांची मी आभारी आहे.

कोल्हापूर जिल्ह्यातील महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थापक श्री. बी. डी. कदम व सेवकवर्ग, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थपक श्री. टी. एम. पाटील व सेवकवर्ग आणि लोकशाहीर आण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थापक श्री. आर. बी. रंधवे व सेवकर्ग तसेच महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्ग विकास महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थापक व सेवकवर्ग यांनी आवश्यक असलेली सर्व माहिती उपलब्ध करून दिली. त्यांच्या सहकार्याशिवाय हा शोधनिबंध पूर्ण करणे शक्य नव्हते. त्यामुळे मी त्यांची अत्यंत आभारी आहे.

शिवाजी विद्यापीठातील श्री. एकनाथ कोल्हे सर तसेच श्रीमती आक्काताई रामगोंडा पाटील कन्या महाविद्यालयाचे श्री. भणगे सर, सौ. उदगावे मँडम, कु. तिवडे यांचीही मी अत्यंत आभारी आहे.

माझ्या शैक्षणिक वाटचालीमध्ये ज्यांचे आशिर्वाद व मार्गदर्शन लाभले असे माझे पूज्य आई-वडिल यांची मी सदैव ऋणी आहे. त्याचबरोबर भाऊ महादेव, बहिण गायत्री आणि एस. ए. गडगे यांचेही सहकार्य मला या कामी लाभले त्याबद्दल मी त्यांचीही आभारी आहे.

सदरच्या शोधनिबंधाचे टंकलेखन, झेरॉकिंसग व बायर्डीगचे काम अत्यंत सुबकरीतीने व तत्परतेने करून दिल्याबद्दल प्राजक्ता टायपिंग ॲण्ड झेरॉक्स सेंटर, पाचगांव, कोल्हापूरच्या सौ. सुषमा संजय पसारे यांची मी अत्यंत आभारी आहे.

सदरचा शोधनिबंध पूर्ण करण्यासाठी ज्यांचे प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सहकार्य व प्रेरणा मिळाली त्या सर्वांची मी अत्यंत ऋणी आहे.

धन्यवाद.

**कु. मिनाक्षी गंगाधर मिणचे
संशोधक**